

รายวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง ส่วนประกอบของเลือด (1)

ครูผู้สอน ครูอรรถชัย ศิริวัฒนศักดิ์ดินา

ครูเอกพงศ์ วิพลชัย

ส่วนประกอบของเลือด

(1)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1

ระบุระบบหมุนเวียนเลือด ประกอบด้วย หัวใจ หลอดเลือด และ เลือด

2

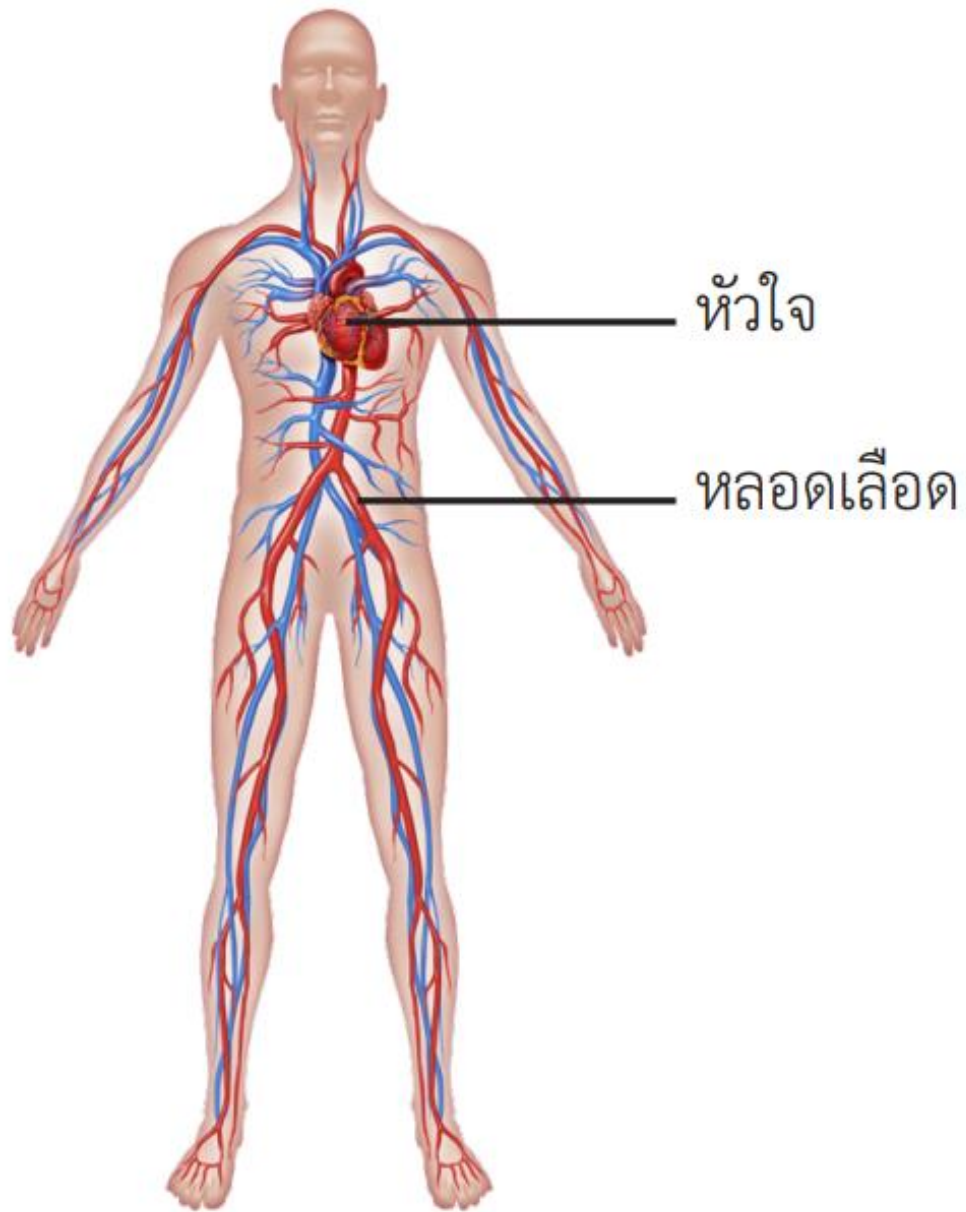
ระบุส่วนประกอบของเลือดและอธิบาย ลักษณะของเม็ดเลือด

ให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อ
สังเกตการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ

หลังจากที่นักเรียนได้เคลื่อนไหวแล้ว
รู้สึกอย่างไร

นักเรียนคิดว่าสิ่งที่สังเกตได้เกี่ยวข้องกับ
กับอวัยวะในร่างกายอะไรบ้าง

สังเกตภาพระบบ
หมุนเวียนเลือด
ของมนุษย์

สิ่งที่พบในภาพมีอะไรบ้าง

อวัยวะใดที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับ
การหมุนเวียนเลือดต่อไปยังอวัยวะ
ต่าง ๆ ทั่วร่างกาย

ระบบหมุนเวียนเลือดของมนุษย์
ประกอบไปด้วย หัวใจ หลอดเลือด
และเลือดที่อยู่ภายในหลอดเลือด

เลือกประกอบด้วยอะไรบ้าง

กิจกรรมที่ 1

เซลล์เม็ดเลือดมีลักษณะ

อย่างไร

ใบกิจกรรมที่ 1

เซลล์เม็ดเลือดมีลักษณะอย่างไร

จุดประสงค์

สังเกต เปรียบเทียบ และอธิบายรูปร่าง ขนาด และปริมาณของเซลล์เม็ดเลือดแดงและเซลล์เม็ดเลือดขาวของมนุษย์

วัสดุและอุปกรณ์

1. กล้องจุลทรรศน์ใช้แสง 1 กล้อง
2. สไลด์ถาวรเลือดของมนุษย์ 1 แผ่น

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ศึกษาเซลล์เม็ดเลือดจากสไลด์ถาวรภายใต้กล้องจุลทรรศน์ใช้แสง โดยใช้กำลังขยายต่ำและสูงตามลำดับ สังเกตรูปร่าง ขนาด และปริมาณของเซลล์เม็ดเลือดแดงและเซลล์เม็ดเลือดขาว บันทึกผลโดยการวาดภาพเซลล์เม็ดเลือดที่มองเห็นชัดเจนที่สุด
2. เปรียบเทียบภาพที่สังเกตได้กับภาพเซลล์เม็ดเลือดแดงและเซลล์เม็ดเลือดขาวจากใบความรู้ที่ 1 รูปร่างลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดและเกล็ดเลือด รวมทั้งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดและเกล็ดเลือด

กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร

ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือด

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

จุดประสงค์

สังเกตและเปรียบเทียบรูปร่าง ขนาด
และปริมาณของเซลล์เม็ดเลือดแดง และ
เม็ดเลือดขาว

วัสดุและอุปกรณ์

กล้องจุลทรรศน์

แบบใช้แสง

สไลด์ถาวรเลือด

มนุษย์ 1 แผ่น

1. ศึกษาเซลล์เม็ดเลือดจากสไลด์ถาวรภายใต้กล้องจุลทรรศน์แบบใช้แสง โดยใช้กำลังขยายต่ำสุดและสูงตามลำดับ สังเกตรูปร่าง ขนาด

และปริมาณของเซลล์เม็ดเลือดแดง และ
เม็ดเลือดขาว บันทึกผลโดยวาดเซลล์
เม็ดเลือดที่มองเห็นชัดเจนที่สุด

2. เปรียบเทียบภาพที่สังเกตเห็นได้กับเซลล์
เม็ดเลือดแดงและเม็ดเลือดขาวจาก
ใบความรู้ที่ 1 รูปร่างลักษณะของเซลล์
เม็ดเลือดและเกล็ดเลือด

รวมทั้งสืบค้นเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปร่าง
ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดและเกล็ดเลือด

+

นักเรียนลงมือทำกิจกรรม

+

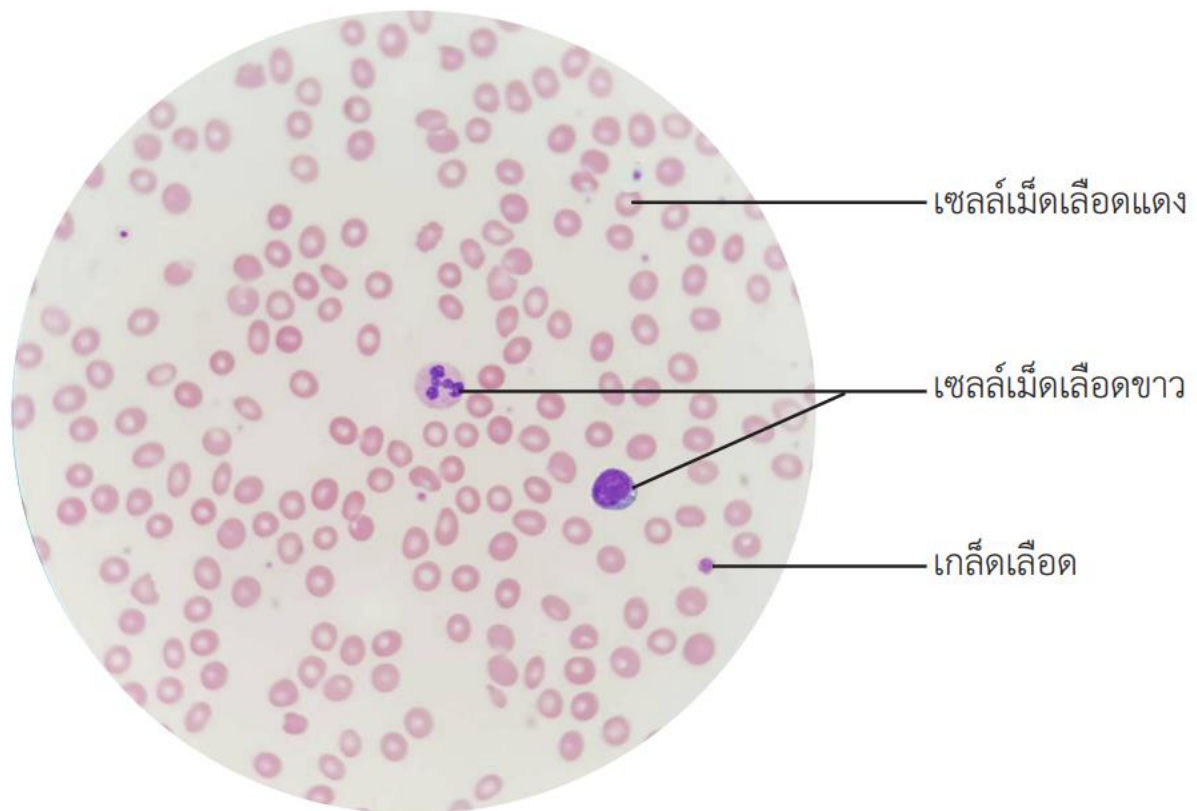
+

ผลการทำกิจกรรม

+

ผลการทำกิจกรรม

คำถามท้ายกิจกรรม

+

1. รูปร่างลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดแดงและเซลล์เม็ดเลือดขาวเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ตอบ

แตกต่างกัน เซลล์เม็ดเลือดแดงมีรูปร่าง
กลมแบน ตรงกลางเว้า และไม่มีนิวเคลียส
ส่วนเซลล์เม็ดเลือดขาวมีรูปร่างกลม
และมีนิวเคลียส

คำถามท้ายกิจกรรม

2. เซลล์เม็ดเลือดแดงและเซลล์เม็ด
เลือดขาวมีขนาดและปริมาณแตกต่างกัน
กันอย่างไร

ตอบ

แตกต่างกัน เซลล์เม็ดเลือดแดงมีขนาดเล็กกว่าเซลล์เม็ดเลือดขาว แต่มีปริมาณมากกว่าเซลล์เม็ดเลือดขาว

คำถามท้ายกิจกรรม

+ 3. จากกิจกรรมสรุปได้ว่าอย่างไร

+

ตอบ

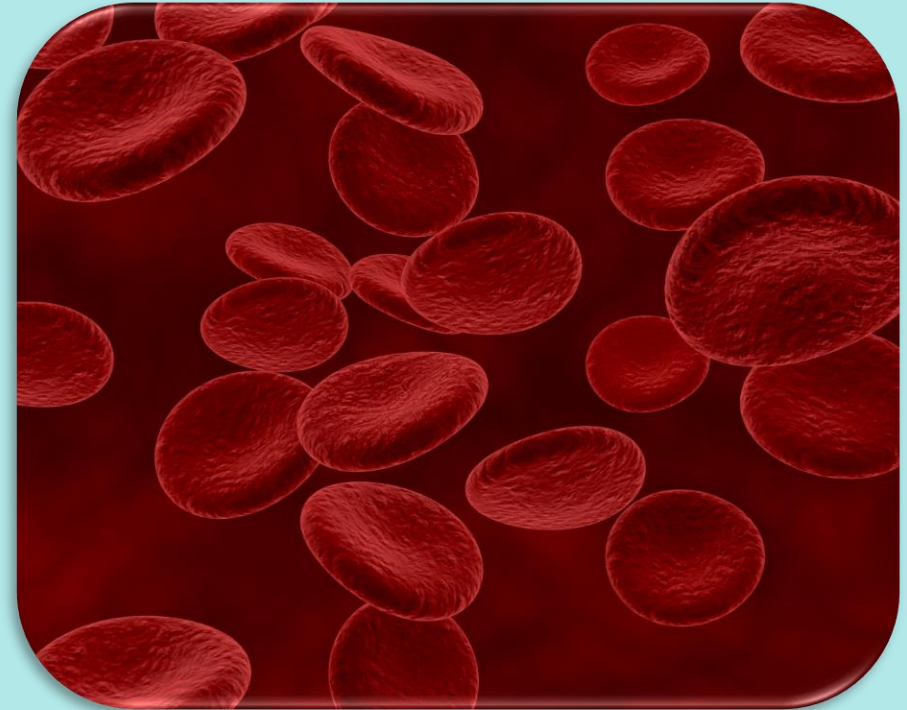
เซลล์เม็ดเลือดแดงเป็นเซลล์ที่มีรูปร่างกลมแบน
ตรงกลางเว้าเข้าหากันและเป็นเซลล์ที่ไม่มีนิวเคลียส
ส่วนเซลล์เม็ดเลือดขาวเป็นเซลล์ที่มีรูปร่างกลมและ
มีนิวเคลียส

ตอบ

ขนาดของเซลล์เม็ดเลือดแดงเล็กกว่าเซลล์เม็ดเลือดขาว นอกจากนี้ปริมาณของเซลล์เม็ดเลือดแดงมีมากกว่าเซลล์เม็ดเลือดขาว

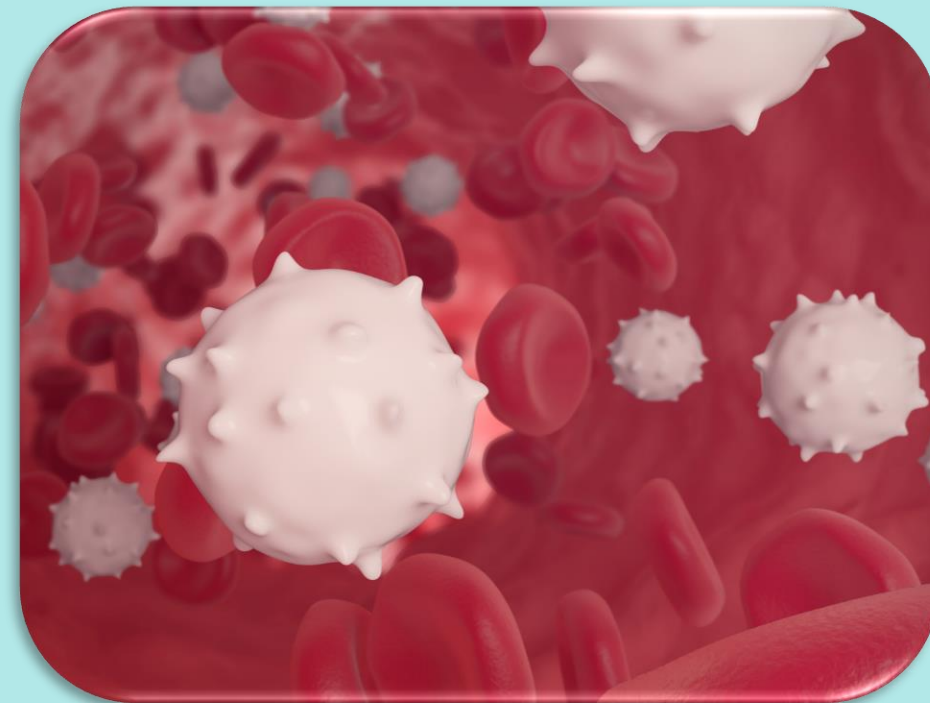
สรุปบทเรียน

เซลล์เม็ดเลือดแดงเป็นเซลล์ที่มี
รูปร่างกลมแบน ตรงกลางเว้าเข้าหากัน
และไม่มีนิวเคลียส

สรุปบทเรียน

ส่วนเซลล์เม็ดเลือดขาวเป็นเซลล์ที่มีรูปร่างกลมและมีนิวเคลียส เม็ดเลือดแดงมีขนาดเล็กกว่าเม็ดเลือดขาว และปริมาณเม็ดเลือดแดงมีมากกว่าเม็ดเลือดขาว

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ส่วนประกอบของเลือด (2)

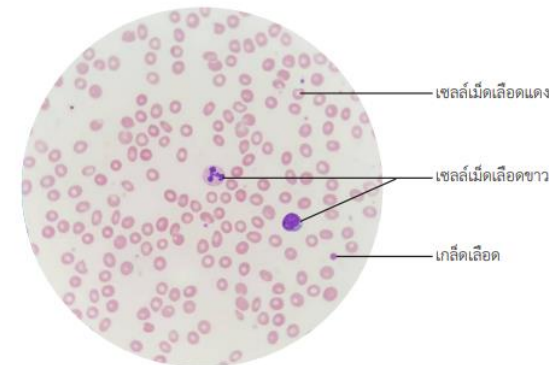
สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้ที่ 1 รูปร่างลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดและเกล็ดเลือด

ใบความรู้ที่ 1

รูปร่างลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดและเกล็ดเลือด

เซลล์เม็ดเลือดแดงและเซลล์เม็ดเลือดขาวเป็นเซลล์ที่พบอยู่ในเลือด โดยจะพบเซลล์เม็ดเลือดแดงเป็นส่วนใหญ่ เซลล์เม็ดเลือดแดงมีรูปร่างกลมแบน ขนาดเล็ก ตรงกลางเว้าเข้าหากันทั้งสองด้าน และไม่มีนิวเคลียส ส่วนเซลล์เม็ดเลือดขาวเป็นเซลล์ที่มีขนาดใหญ่และมีนิวเคลียสที่มีรูปร่างต่าง ๆ นอกจากเซลล์เม็ดเลือดแล้วยังมีเกล็ดเลือดซึ่งเป็นชิ้นส่วนของเซลล์ชนิดหนึ่งที่ไม่ใช่นิวเคลียสและมีรูปร่างไม่แน่นอน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดแดง เซลล์เม็ดเลือดขาว และเกล็ดเลือด

สิ่งที่ต้องเตรียม

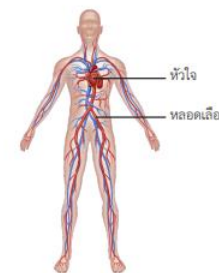
ใบความรู้ที่ 2 ส่วนประกอบและ หน้าที่ของเลือด

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

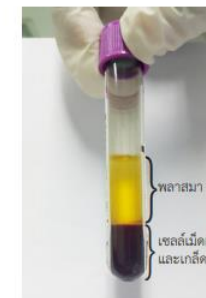
ใบความรู้ที่ 2

ส่วนประกอบและหน้าที่ของเลือด

ระบบหมุนเวียนเลือดของมนุษย์ประกอบด้วยหัวใจ หลอดเลือด และเลือดที่อยู่ภายในหลอดเลือด ดังภาพที่ 1 โดยเลือดจะทำหน้าที่ลำเลียงสารอาหาร แก๊ส ของเสีย และสารอื่น ๆ ไปยังอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ร่างกายของมนุษย์ที่โตเต็มวัยมีเลือดอยู่ประมาณ 5-6 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 7-8 ของน้ำหนักตัว

ภาพที่ 1 ระบบหมุนเวียนเลือดของมนุษย์

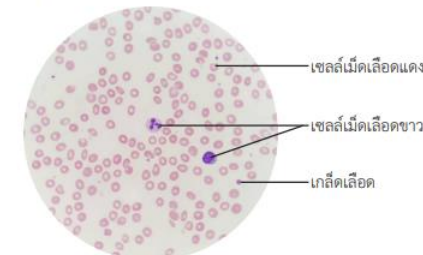

ภาพที่ 2 ส่วนประกอบของเลือด

เลือด (blood) เป็นของเหลวสีแดง เมื่อสังเกตรด้วยตาจะดูเหมือนว่าเป็นเนื้อเดียวกัน แต่ถ้านำเลือดมาปั่นแยกให้ตกตะกอน จะพบว่าแยกเป็นชั้น ๆ ดังภาพที่ 2 โดยชั้นบนเป็นของเหลวใส ได้แก่ **พลาสมา (plasma)** มีอยู่ประมาณร้อยละ 55 ของเลือด ส่วนชั้นล่างประกอบด้วย **เซลล์เม็ดเลือดแดง (red blood cell)** **เซลล์เม็ดเลือดขาว (white blood cell)** และ **เกล็ดเลือด (platelet)** อยู่รวมกันประมาณร้อยละ 45 ของเลือด

พลาสมาประกอบด้วยน้ำและสารหลายชนิด เช่น สารอาหาร ฮอรโมน ยูเรีย แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ที่อยู่ในรูปไฮโดรเจนคาร์บอเนตไอออน โปรตีนที่เกี่ยวข้องกับการแข็งตัวของเลือด แอนติบอดี

เซลล์เม็ดเลือดแดงและเซลล์เม็ดเลือดขาวเป็นเซลล์ที่พบอยู่ในเลือด โดยจะพบเซลล์เม็ดเลือดแดงเป็นส่วนใหญ่ เซลล์เม็ดเลือดแดงมีรูปร่างกลมแบน ขนาดเล็ก ตรงกลางเว้าเข้าหากันทั้งสองด้าน และไม่มีนิวเคลียส ส่วนเซลล์เม็ดเลือดขาวเป็นเซลล์ที่มีขนาดใหญ่และมีนิวเคลียสที่มีรูปร่างต่าง ๆ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดแดง เซลล์เม็ดเลือดขาว และเกล็ดเลือด